

Opfølgning nr. 3

Gammeltorv den - 5 JULI 2006
Journalnr. 2004-1490-628 PH

Folketingets Ombudsmand - Gammeltorv 22 - 1457 København K

Den 22. marts 2006 afgav jeg en opfølgingsrapport nr. 2 vedrørende min inspektion den 9. og 10. juni 2004 af Københavns Fængsler, Vestre Fængsel. I rapporten meddelte jeg at jeg afventede underretning vedrørende nærmere angivne forhold.

I den anledning har jeg modtaget breve af 27. marts, 5. april, 5. maj og 9. maj 2006 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.1. Generelt (Bygningsmæssige forhold mv.)

Fængslet var den 5. december 2005 kommet med en indstilling til direktoratet om overdækning af Nord- og Østfløjens gårdtursarealer, anlæggelse af et separat gårdtursareal til Sydfløjen og renovering af isolationsgårdtursarealet. Direktoratet havde endnu ikke taget stilling hertil, men ville underrette mig når ansøgningen var færdigbehandlet. Jeg noterede mig det oplyste og meddelte at jeg afventede denne underretning.

I brevet af 9. maj 2006 har direktoratet oplyst at ansøgningen er færdigbehandlet, og at fængslet bevilges midler til overdækning af Østfløjens gårdtursareal. Direktoratet har videre oplyst at det er aftalt med fængslet at der afsættes midler til forbedret og øget kamera- og alarmovervågning samt renovering af teknikvagt.

Jeg har noteret mig det oplyste – som jeg samtidig forstår sådan at det som indstillingen i øvrigt omfattede, ikke er imødekommet. Jeg anmoder direktoratet om at oplyse om det er korrekt antaget, og om disse forhold i givet fald indgår i direktoratets

prioritering af anlægs- og vedligeholdelsesmidler med henblik på eventuel senere gennemførelse af disse forhold.

Ad punkt 2.7. Besøgslokaler

Københavns Fængsler havde oplyst at arbejdet med renovering af besøgsbygningen var under planlægning og forventedes påbegyndt i løbet af 1. kvartal 2006. Direktoratet ville underrette mig når renoveringen påbegyndtes, og jeg tilkendegav at jeg afventede denne underretning.

I brevet af 9. maj 2006 har direktoratet oplyst at fængslet over for direktoratet har oplyst at overvejelserne om den indvendige modernisering/renovering stadig pågår, men at arbejdet først forventes igangsat i løbet af 2. halvdel af 2006. Ud over det fortsatte kapacitetspres hænger udskydelsen dels sammen med at afdelingen for negativt stærke indsatte er under ombygning, hvilket delvis sker ved egen arbejdskraft, dels at fængslet har prioriteret at renovere bad og toilet i Nordfløjen.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning hvis planen ikke kan overholdes som forventet. Jeg erindrer for god ordens skyld samtidig om at min anmodning om underretning i den endelige rapport også omfatter oplysning om den nærmere indretning af rummene i forbindelse med renoveringen.

Ad punkt 3.2. Undervisning

Københavns Fængsler havde påklaget en afgørelse fra Københavns Kommune (Folkeoplysningsudvalget) om ikke længere at yde tilskud til undervisning i fængslet. Direktoratet ville underrette mig når der var truffet afgørelse i sagen, og jeg tilkendegav at jeg afventede denne underretning.

Direktoratet har i brevet af 5. maj 2006 oplyst at sagen endnu ikke er afgjort af klageinstansen.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer således fortsat underretning når der er truffet en afgørelse i sagen.

Ad punkt 3.3. Fritid

Jeg afventede underretning når status for hele år 2005 for Københavns Fængsler forelå hvilket fængslet forventede ville være tilfældet i februar/marts 2006.

Det fremgår af direktoratets brev af 5. maj 2006 at Københavns Fængsler den 4. maj 2006 har oplyst at en status for 2005 ikke er og ikke vil blive gennemført, men at direktoratet har godkendt at der i forbindelse med kontraktforhandlingerne for 2006 laves en større og bredere undersøgelse. Ved denne undersøgelse sættes der fokus på indsattes aktivering i dagligdagen i form af beskæftigelse, skole, fritid og fællesskab. Målet er at der medio 2006 foreligger en nøje beskrivelse af fængslets aktivering af de indsatte, og at der i 2. halvår af 2006 gennemføres mindst et forsøgsprojekt i hver afdeling med alternative aktiveringstiltag. Direktoratet vil orientere mig om fængslets gennemførelse af arbejdet og udbyttet heraf når fængslet indsender årsrapport.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer denne underretning.

Ad punkt 3.4. Fællesskab

Jeg tilkendegav at jeg fortsat afventede underretning om direktoratets stillingtagen til Københavns Fængslers regler for fællesskab som fængslet forventede fremsendt til direktoratet i juni måned hvorefter direktoratet ville give mig en status i midten af juli måned.

Jeg afventer således fortsat underretning når direktoratets stillingtagen til Københavns Fængslers fællesskabsregler foreligger.

Ad punkt 9. Forsorgsarbejde

Jeg noteret mig det oplyste, jf. nærmere opfølgingsrapporten af 22. marts 2006. Jeg bad om underretning om resultatet af drøftelserne om eventuelle mål i resultatkontrakten for 2006, herunder spørgsmålet om hvorvidt det vil være relevant at udarbejde et lokalt mål om forsorgsopgaver som ville blive drøftet i den forbindelse (i februar 2006).

Jeg har ikke modtaget sådan underretning som jeg derfor fortsat afventer.

Ad punkt 15. Mad udefra

Direktoratet havde oplyst at der ville blive etableret en forsøgsordning med menuvalg som alternativ til at købe mad udefra. Jeg bad direktoratet om at orientere mig om hvad der videre skete vedrørende dette spørgsmål. Hvis ordningen kunne godkendes, bad jeg samtidig om en nærmere beskrivelse af ordningen.

I brev af 27. marts 2006 oplyste direktoratet at direktoratet havde givet dispensation fra kostcirkulærets § 6 til en forsøgsordning med servering af grillmad for de indsatte i Københavns Fængsler. Forsøgsordningen trådte i kraft den 1. maj 2006 og skulle foreløbig løbe i tre måneder hvorefter fængslet og direktoratet på baggrund af fængslets erfaringer med ordningen ville overveje om den skulle fortsætte. Direktoratet ville underrette mig om resultatet af disse overvejelser.

I et brev af 29. marts 2006 skrev jeg følgende til direktoratet:

”...

Efter den nævnte bestemmelse i kostcirkulærets § 6 skal indsatte i arresthusene have mulighed for med jævne mellemrum gennem arresthuset at købe mad uden for institutionen (§ 6, stk. 1). Det fremgår af en følgeskrivelse til cirkulæret at bestemmelsen er indført i forbindelse med ophævelsen af § 7, stk. 2, i den tidligere gældende varetægtsbekendtgørelse om varetægtsarrestanters adgang til at skaffe sig egne levnedsmidler. En tilsvarende bestemmelse fandtes for afsonere i arresthusene i den tidlige-

re gældende fuldbyrdelsesbekendtgørelse. Det fremgår endvidere af følgende beskrivelse at kostcirkulærets § 6 tager sigte på at videreføre de ordninger som i overensstemmelse med de dagældende bestemmelser er fastlagt i arresthusene hvorefter de indsatte i et vist omfang har adgang til at købe færdiglavet mad og/eller råvarer uden for institutionen. Fra inspektioner af arresthuse er jeg bekendt med at ordningerne i almindelighed praktiseres på den måde at de indsatte 1-2 gange om ugen har mulighed for at købe mad fra en grillbar eller lignende, og at de i den forbindelse kan vælge mellem forskellige retter ud fra en brochure eller lignende fra det pågældende sted. De indsatte skal selv betale for den mad som bestilles udefra.

Forsøgsordningen i Københavns Fængsler er beskrevet i et notat af 22. februar 2006 fra fængslet. Det fremgår heraf at alle indsatte på Københavns Fængsler én gang om ugen vil få tilbudt grillmad, og at det vil ske den dag hvor der serveres fisk således at de indsatte har mulighed for at vælge mellem fisk og grillmad. På skemaet for middagsplanlægningen der udarbejdes for en måned ad gangen, vil stå '[h]vilken grillmadsret der vil blive serveret'. Københavns Fængsler har oplyst foreløbige forslag til retter (fem i alt) med bemærkning om at udvalget vil blive udvidet hvis ordningen gøres permanent.

Københavns Fængsler har videre anført at de indsatte dagen før skal tilkendegive om de vil have fisk eller grillmad, og at ønskerne vil blive skrevet på rekvisitionssedlen hvorefter køkkenet vil kunne producere 'de rette mængder af de forskellige retter'. Fængslet har anført at det betyder at indkøb af ingredienser til grillmaden kan holdes inden for de nuværende økonomiske rammer.

Direktoratets dispensation til forsøgsordningen er meddelt på betingelse af alle indsatte kan vælge 'alternativ' én gang om ugen, og at ordningen er gratis for de indsatte idet grillmaden erstatter den oprindelige varme mad.

Jeg forstår § 6, stk. 1, i kostcirkulæret og den måde som ordningerne administreres på i praksis, sådan at de indsatte ved køb af færdiglavet mad uden for institutionen skal have mulighed for at vælge mellem forskellige retter efter fx en brochure eller lignende fra det sted (eller de steder) som institutionen har indgået aftale med.

Den forsøgsordning som er skitseret i fængslets notat af 22. februar 2006, forstår jeg sådan at de indsatte i stedet for dagens ret (fisk) kan få én anden ret.

Der ses således ikke kun at være tale om en dispensation fra cirkulærets § 6, stk. 1, i relation til adgangen til at købe mad 'uden for' institutionen,

men tillige fra forudsætningen i bestemmelsen om at denne adgang omfatter mulighed for at vælge mellem (et vist antal) forskellige retter.

Hvis jeg har ret i min forståelse, går jeg ud fra at direktoratet vil være opmærksomt på dette forhold i forbindelse med direktoratets overvejelser om hvorvidt ordningen skal gøres permanent. Jeg er som det fremgår ovenfor, opmærksom på at ordningen i Københavns Fængsler – i modsætning til ordningen i arresthusene – er gratis for de indsatte, og at denne forudsætning måske ikke vil kunne opfyldes hvis der bliver mulighed for at vælge mellem flere forskellige grillretter (som alternativ til fiske retten).

Jeg har noteret mig at direktoratet vil underrette mig om resultatet af direktoratets overvejelser når forsøgsperioden er udløbet, og jeg anmoder om at direktoratets overvejelser med hensyn til det af mig rejste spørgsmål udtrykkeligt kommer til at fremgå af direktoratets svar til mig – som vil indgå i den næste opfølgingsrapport vedrørende inspektionen af Vestre Fængsel ...”

Forsøgsordningen løber som nævnt til 1. august 2006, og jeg afventer således fortsat underretning vedrørende dette spørgsmål når ordningen er evalueret.

Ad punkt 18.1.9. Klagevejledning

Direktoratet havde oplyst at direktoratet ville orientere mig når håndjærnsblanketten i klientsystemet var blevet ændret således at den også i sin fulde ordlyd kan anvendes i sager vedrørende varetægtsarrestanter. Jeg tilkendegav at jeg afventede denne orientering.

Jeg har endnu ikke modtaget underretning om at blanketten er ændret, og jeg afventer således fortsat underretning når det er sket.

Ad punkt 18.3.10. Ophør og varighed

Jeg noterede mig at direktoratet havde en ansøgning fra fængslet om dispensation med henblik på at kunne anvende observationsceller til almindelig belægning under behandling. Jeg bad om underretning om resultatet af direktoratets behandling af denne ansøgning.

I brevet af 5. april 2006 har direktoratet oplyst at direktoratet i brev af 13. februar 2006 meddelte Københavns Fængsler tilladelse til at anvende observationsceller til belægning. Direktoratet har vedlagt kopi af afgørelsen. Det fremgår heraf at det er en forudsætning at anvendelsen og varigheden af anbringelserne begrænses mest muligt, og at anvendelse som observationscelle går forud for anvendelse til belægning. Anbringelse af længere varighed end 12 timer kræver fortsat en konkret tilladelse. Det er i brevet til mig bemærket at dispensationen alene omfatter meget korte ophold indtil der er foranstaltet en ledig celle. Begrundelsen for at give dispensation er for det første hensynet til at undgå at inddrage besøgsafdelingen således at besøg skal aflyses. Direktoratet har bemærket at det er et stort indgreb over for de indsatte, pårørende, forsvarere og politiet. For det andet er der lagt vægt på sikkerhedsmæssige forhold og ressourcemæssige hensyn. Direktoratet har vedrørende det sidste henvist til at anvendelse af besøgsafdelingen på tidspunkter hvor den ellers er lukket, vil indebære at der skal inddrages to fængselsfunktionærer til bevogtning. Da beslutning om at lukke besøgsafdelingen typisk er akut, vil posterne typisk skulle besættes ved overarbejde.

Jeg har noteret mig det oplyste.

19. Opfølgning

Jeg afventer oplysninger vedrørende enkelte forhold og fortsat underretning vedrørende de fleste af de ovenfor nævnte forhold.

20. Underretning

Denne rapport sendes til Københavns Fængsler, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i Københavns Fængsler.

Hans Gammeltoft-Hansen